

Regeringens skrivelse

1977/78: 6

med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1976;

beslutad den 16 juni 1977.

Regeringen överlämnar till riksdagen enligt bifogade utdrag av regeringsprotokoll redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1976.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-06-16

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Söder

Skrivelse till riksdagen med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1976

I resolution 319 (1966) om förbindelserna med de nationella parlamenten uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Regeringen har lämnat riksdagen sådana redogörelser för åren 1967—1975 (skr. 1968: 23, skr. 1969: 27, skr. 1970: 39, skr. 1971: 119, skr. 1972: 107, skr. 1973: 161, skr. 1974: 131, skr. 1975/76: 8, skr. 1975/76: 141). En redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1976 har utarbetats inom utrikesdepartementet i samråd med övriga berörda departement. Redogörelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som b i l a g a.

Jag hemställer att regeringen till riksdagen överlämnar den inom utrikesdepartementet upprättade redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1976.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

*Bilaga***Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1976***I. Ministerkommittémöten***1. 58:e ministerkommittémötet**

Ministerkommitténs 58:e möte ägde rum i Strasbourg den 6 maj 1976. Den svenska delegationen leddes av utrikesminister Sven Andersson och bestod i övrigt av Sveriges ständiga ombud hos Europarådet ambassadör Arne Fälthelm, kabinetssekreterare Sverker Åström, kansli-rådet Jan af Sillén, biträdande ombudet hos Europarådet departementssekreterare Thomas Ganslandt, departementssekreterare Hans Dahlgren samt departementssekreterare Karl-Erik Norrman.

Ordförande vid mötet var den västtyske utrikesministern Hans-Dietrich Genscher.

Förutom den ständigt återkommande punkten "utvecklingen av det europeiska samarbetet" upptog dagordningen främst frågor kring konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK), Portugal samt åtgärder mot internationell terrorism. Vidare antog ministerrådet en plan för organisationens verksamhet under de närmaste fem åren. Ministrarna fattade även beslut om att utvidga det Europeiska ungdomscentret.

a) Utvecklingen av det europeiska samarbetet

Ministerkommittén tog del av redogörelser för verksamheten inom EG, EFTA och Europarådet. EG-kommissionens ordförande, François-Xavier Ortoli, som hade inbjudits att delta i diskussionen, beskrev i sitt inlägg utvecklingen inom gemenskaperna och de allt närmare förbindelserna med Europarådet. Han betonade värdet av att organisationerna kan komplettera varandra. Ministrarna instämde häri och pekade på Europarådets roll som gemensamt forum för de nio EG-staterna å ena sidan och de övriga nio länderna — både sådana som är EFTA-medlemmar och sådana som inte är det — å den andra.

Utrikesminister Andersson sade i ett inlägg att det är viktigt att de samarbetsuppgifter som ligger inom Europarådets kompetens också förläggs till rådet och inte till europeiska organ med begränsat medlemskap.

b) Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK)

Efter en introduktion av ordföranden, den västtyske utrikesministern Genscher, diskuterade ministerkommittén uppföljningen av ESK:s slutdokument. Ministrarna dryftade utvecklingen efter deras senaste möte i november 1975 och konstaterade att vissa framsteg hade gjorts. De bekräftade än en gång sin uppfattning att alla delar av slutdokumentet sinsemellan har lika stort värde. Vidare framhöll ministrarna att resultaten av den avspänningsprocess, som de är fast beslutna att söka fullfölja,

måste bedömas på grundval av i vilken utsträckning slutdokumentet från Helsingfors förverkligas. I detta sammanhang erinrades om dokumentets bestämmelser angående nedrustning.

Slutligen betonade ministrarna behovet av att liknande åsiktsutbyten även fortsättningsvis äger rum mellan Europarådets medlemsstater under perioden före Belgradkonferensen 1977.

c) Portugal

Minsterkommittén diskuterade läget i Portugal och konstaterade att fria och demokratiska val till ett nytt parlament hade ägt rum och att presidentval skulle hållas påföljande månad. Den hälsade med tillfredsställelse de goda utsikterna att Portugal inom en nära framtid skulle kunna bli medlem i Europarådet.

Utrikesminister Andersson framhöll att det under rådande omständigheter var synnerligen viktigt att Portugal kunde räkna med stöd från det övriga Västeuropa, både bilateralt och via gemensamma organisationer. Han tillade att Sverige såg fram mot den dag då Portugals representanter skulle ta plats i ministerkommittén och i parlamentarikerförsamlingen.

d) Åtgärder mot internationell terrorism

Den österrikiske utrikesministern Bielka inledde ett meningsutbyte om terrorism, vilket bl. a. ledde till att ställföreträdarkommittén fick i uppdrag att fortsätta sitt studium av de problem, som den internationella terrorismen medför.

e) Europarådets verksamhetsplan

Minsterkommittén antog Europarådets första verksamhetsplan ("medium term plan"), vilken omfattar perioden 1976—1980, men avses revideras vartannat år. Planen, som förväntas ge ökad stadga åt hela verksamheten, är uppdelad i åtta sektorer: mänskliga rättigheter, sociala och socio-ekonomiska frågor, utbildning och kultur, ungdomsfrågor, hälsovård, miljö- och regionala planeringsfrågor, kommunala och regionala frågor samt rättsfrågor.

f) Utvidgning av Europeiska ungdomscentret

Mot bakgrund av att den norska regeringen erbjudit ett större lån och den franska lämnat ett penningbidrag som gåva fattade ministrarna beslut om att utvidga det Europeiska ungdomscentret i Strasbourg. Tillbyggnaden kommer att möjliggöra en väsentlig ökning av centrets aktiviteter.

2. 59:e ministerkommittémötet

Det 59:e ministerkommittémötet, vilket normalt skulle ha ägt rum kring månadsskiftet november—december 1976, sköts upp till den 27 januari 1977 i anslutning till invigningen av den nya europarådsbyggnaden.

3. Övrigt

a) Omorganisation av Europarådets kommittéstruktur och arbetsformer

Sedan Europarådet bildades år 1949 har nya arbetsuppgifter successivt tillkommit, vilka medfört att en mängd underorgan för mellanstatligt samarbete har skapats med svåröverskådliga uppdrag och ansvarsförhållanden. För att komma tillrätta härmed inleddes under 1975 en översyn av organisationens struktur och arbetsformer. Ett resultat av denna blev den ovannämnda medelfristiga verksamhetsplanen, ett annat en resolution om kommittéstruktur och arbetsformer ("Resolution (76)3 on committee structures, terms of reference and working methods"), vilken antogs av ställföreträdarkommittén i februari 1976. Enligt denna skall i fortsättningen endast fem typer av kommittéer med följande struktur förekomma:

1) **Huvudkommittéer** ("Steering committees") är direkt underställda ministerkommittén och ansvarar var och en för en bestämd del av Europarådets arbetsprogram.

2) **Särskilda expertkommittéer** ("ad hoc committees of experts") är också underställda ministerkommittén, dock utan att utföra samma breda och långsiktiga arbete som huvudkommittéerna.

3) **Expertkommittéer** ("committees of experts") är ansvariga inför en huvudkommitté. Deras medlemmar kan utses från samtliga europarådsstater.

4) **Reducerade expertkommittéer** ("select committees of experts") skiljer sig från expertkommittéerna genom att de består av medlemmar från endast ett begränsat antal europarådsstater.

5) **Arbetsgrupper** ("working parties") sätts upp av en kommitté, vilken också utser varje arbetsgrupps medlemmar ur sin egen krets.

Arbetet på att ombilda kommittéstrukturen och ge de nybildade underorganen effektivare arbetsformer pågår kontinuerligt även under 1977.

b) Portugals inträde i Europarådet

Sedan utrikesminister José de Medeiros Ferreira deponerat Portugals anslutningsinstrument hos Europarådets generalsekreterare och undertecknat den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter samt tilläggsprotokollen 1, 3 och 5, kunde han den 22 september 1976 inta sin plats i ministerkommittén, vilken vid detta tillfälle sammanträdde på ställföreträdarnivå.

Antalet medlemsstater har därmed ökat till nitton.

II. Expertkommittéer

1. Rättsfrågor

a) Konventioner

(i) Sverige ratificerade den 2 februari 1976 med viss förklaring ett tilläggsprotokoll till den europeiska utlämningskonventionen (jfr prop. 1975: 35).

Tilläggsprotokollet till utlämningskonventionen innehåller i artikel 2 en utvidgning av begreppet "ne bis in idem", sådant detta definierats i artikel 9 i utlämningskonventionen, och resulterar därmed i ett nytt

hinder mot utlämning. I vissa fall skall sålunda lagakraftäggande dom, vilken har meddelats i annan stat som tillträtt konventionen än den som gjort framställningen, utgöra hinder mot bifall till utlämningsframställningen.

(ii) Sverige ratificerade den 7 april 1976 med vissa reservationer och förklaringar den europeiska konventionen om överförande av lagföring i brottmål (jfr prop. 1975/76: 3).

Syftet med konventionen är att göra det möjligt för medlemsstaterna att på effektivast möjliga sätt utnyttja sina resurser för att förhindra och beivra brott. Lagföringen av ett brott skall enligt konventionen förläggas till den stat, där det med hänsyn till samtliga förekommande omständigheter framstår som mest ändamålsenligt att den äger rum (jfr Kungl. Maj:ts skr 1973: 161 s. 11).

(iii) Sverige ratificerade den 8 juni 1976 den europeiska konventionen om utomäktenskapliga barns rättsliga ställning (jfr prop. 1975/76: 95).

I konventionen fastslås vissa grundläggande principer rörande den rättsliga behandlingen av barn födda utom äktenskap. Konventionen bygger på principen att barn födda utom äktenskap i rättsligt avseende skall ha samma ställning som barn födda i äktenskap.

(iv) Den 30 januari 1976 återtog Sverige en allmän reservation med avseende på artikel 5 i den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål, vilken artikel behandlar en särskild form av rättshjälp i och för säkrande av bevis i brottmål, nämligen husrannsakan och beslag. I samband med återtagandet avgavs emellertid en förklaring enligt vilken Sverige i viss utsträckning inskränker lämnandet av sådan rättshjälp som avses i artikeln.

(v) Under år 1976 öppnades för undertecknande en europeisk konvention om internationella följdverkningar av att någon berövas rätten att framföra motorfordon. Om i en konventionsstat meddelas beslut att beröva någon sådan rätt, skall beslutet enligt konventionen meddelas den konventionsstat som har utfärdat körkortet och den konventionsstat i vilken den som har begått den brottsliga gärningen har hemvist. Konventionsstat som har erhållit underrättelse om sådant beslut skall bestämma vilka åtgärder som skall vidtas med anledning av underrättelsen.

Sverige har inte undertecknat denna konvention.

b) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

(i) Behandling av "långtidsfångar"

Resolution (76) 2 innehåller rekommendationer till medlemsstaternas regeringar rörande behandlingen av "långtidsfångar". I resolutionen rekommenderas regeringarna bl. a. att föra en kriminalpolitik genom vilken långvariga frihetsstraff kommer till användning endast om det är nödvändigt för att skydda samhället samt att vidta åtgärder som befordrar en ändamålsenlig behandling av dem som avtjänar sådana straff. Resolutionen innehåller även uttalanden med avseende på bl. a. arbete, utbildning, permission och villkorlig frigivning.

(ii) Rättshjälp i civila, kommersiella och administrativa ärenden

I resolution (76) 5 rekommenderas medlemsstaternas regeringar att bevilja medborgare i annan medlemsstat och envar som har hemvist i

den stat där det rättsliga förfarandet äger rum, rättshjälp i civila, kommersiella och administrativa ärenden på samma villkor som egna medborgare.

(iii) Vissa till fängelse alternativa påföljder

I resolution (76) 10 framhåller ministerkommittén nödvändigheten av att inte bara utveckla de påföljder som f. n. finns som alternativ till fängelse utan även uppmuntra utveckling av nya påföljder för att göra det möjligt för domstolarna att bland olika påföljdsformer välja den som är lämplig i det enskilda fallet. Medlemsstaternas regeringar rekommenderas därför bl. a. att se över sin lagstiftning för att avlägsna rättsliga hinder mot användning av olika alternativ till fängelse, att utveckla redan befintliga alternativa påföljder samt att studera nya alternativ till frihetsstraff, däribland s. k. "communitywork".

(iv) Forskning rörande narkotikamissbruk

I resolution (76) 38 rekommenderas medlemsstaternas regeringar att uppmuntra forskning rörande narkotikamissbruk och att tillse att resultaten av sådan forskning sprids så att dessa resultat kan beaktas när rättsliga och administrativa åtgärder förbereds.

(v) Oskülige villkor i konsumentavtal och lämpliga kontrollmetoder

I resolution (76) 47 rekommenderas medlemsstaternas regeringar att vidta effektiva rättsliga eller andra åtgärder för att skydda konsumenten mot oskälige villkor i avtal om tillhandahållande av varor och tjänster, särskilt mot oskälige villkor i standardavtal och andra avtal i fråga om vilka konsumenten har ringa eller ingen möjlighet att påverka utformningen. Vidare rekommenderas regeringarna att föreskriva att avtalsvillkor som leder till en snedbelastning till konsumentens nackdel i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet skall anses oskälige. Regeringarna rekommenderas att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att oskälige villkor tas in i avtalen och att skydda konsumenten mot vilseledande utformning av avtal. Resolutionen innehåller även en rekommendation om att tillhandahålla lämpliga kontrollmetoder.

c) Tionde europeiska justitieministermötet

Det tionde europeiska justitieministermötet ägde rum i Bryssel den 3 och 4 juni 1976. I mötet deltog företrädare för Europarådets medlemsstater utom Island och Malta samt Finland. Justitieministermötena är knutna till Europarådet bl. a. genom att Europarådets sekretariat utgör dessa mötenas sekretariat.

Av de frågor som diskuterades vid mötet kan nämnas utvecklingen på familjerättens område, alternativa påföljder till fängelse samt massmedialagstiftning. Vidare diskuterades åtgärder för bekämpande av terrorism. I dessa ämnen antog ministermötet resolutioner i vilka Europarådets ministerkommitté rekommenderas att vidta vissa närmare angivna åtgärder.

Till grund för diskussionen rörande utvecklingen på familjerättens område låg en rapport som hade utarbetats av den schweiziske justitieministern. Ministrarna uttalade att de nuvarande rättsolikheterna innebär olägenheter för enskilda, t. ex. i form av s. k. haltande äktenskap. En harmonisering av familjerätten skulle därför enligt ministrarna vara

önskvärd. Vissa ministrar framhöll emellertid de stora svårigheter som ett harmoniseringsarbete på familjerättens område skulle innebära. I en resolution rekommenderar justitieministrarna Europarådets ministerkommitté att uppdra åt Europeiska kommittén för juridiskt samarbete (CCJ) att undersöka möjligheterna att få till stånd större rättslikhet i Europa på det familjerättsliga området. Enligt justitieministrarna bör därvid undersökas på vilka områden ett harmoniseringsarbete kan förväntas leda till positivt resultat. Vidare tillstyrkte ministrarna ett österrikiskt förslag att anordna en familjerättskonferens för diskussion av vilka ämnen som var lämpliga för ett harmoniseringsarbete på europeisk nivå.

Den kriminalpolitiska diskussionen ägde rum mot bakgrund av en rapport som hade utarbetats av den franske justitieministern. I diskussionen framhölls från flertalet ministrar att det var önskvärt att begränsa användningen av korta och medellånga frihetsstraff. Vidare uttalades att det var angeläget att i högre grad än för närvarande använda andra påföljder än frihetsstraff, t. ex. böter. I en resolution rekommenderar justitieministrarna Europarådets ministerkommitté att uppdra åt Europeiska kommittén för brottslighetsfrågor (ECCP) att anordna seminarier rörande användning av andra påföljder än frihetsberövande. Vidare rekommenderar justitieministrarna ministerkommittén att uppmuntra sådan forskning rörande verkningarna av dylika påföljder som kan ge underlag för en bedömning av vilken roll dessa påföljder bör ges i en ny europeisk kriminalpolitik.

Massmedialagstiftningen diskuterades på grundval av en rapport som hade utarbetats av Cyperns justitieminister. Justitieministrarna uttalade sin tillfredsställelse över att Europarådets ministerkommitté nyligen hade tillsatt en expertkommitté som skall utbyta erfarenheter och företa studier rörande de rättsliga problem som massmedierna ger upphov till i medlemsstaterna.

När det gäller åtgärder mot terrorism uttalade ministermötet att gemensamma och kraftfulla åtgärder mot terroristdåd var nödvändiga. Ministrarna förklarade att de med stort intresse hade tagit del av det utkast till konvention rörande åtgärder mot terrorism som hade utarbetats inom Europarådet. Syftet med den konventionen är bl. a. att underlätta utlämning av personer som har gjort sig skyldiga till terroristdåd. Ministermötet rekommenderade vidare Europarådets ministerkommitté att uppdra åt ECCP att utreda möjligheterna att förbättra samarbetet mellan judiciella myndigheter såvitt avser terroristdåd.

d) Europeiska kommittén för juridiskt samarbete (CCJ)

Den europeiska kommittén för juridiskt samarbete höll under år 1976 två möten. Kommitténs 25:e möte ägde rum den 28 juni—2 juli och det 26:e mötet den 6—10 december.

I syfte att uppnå ökad rättslikhet mellan Europarådets medlemsländer pågår utredningsarbete på en rad områden inom olika kommittéer under CCJ. Bland de ämnen som är under utredning bör främst nämnas vårdnad om barn, konsumentskydd, den enskildes skydd i administrativa förfaranden, privatlivets skydd vid automatisk databehandling av personinformation, makars rättsliga likställdhet, hinder av ekonomiskt och annat slag för part att föra talan vid domstol i civilmål, miljöskydd samt dataflöde över gränserna.

CCJ avslutade under år 1976 sitt arbete med frågor rörande medbor-

garskapsförvärv av makar med olika nationalitet och deras barn. Kommittén antog bl. a. två resolutionsförslag för vidarebefordran till ministerkommittén.

En expertkommitté har under år 1975 lagt fram förslag till en konvention rörande produktansvar för personskador. Förslaget, som godkändes av CCJ, har under år 1976 godkänts av ministerkommittén. Vidare har ministerkommittén under år 1976 godkänt ett tidigare av CCJ godkänt förslag till europeisk överenskommelse om översändande av ansökningar om rättshjälp.

e) Europeiska kommittén för brottslighetsfrågor (ECCP)

ECCP höll den 17—21 maj 1976 sitt 25:e plenarmöte, då ett förslag till europeisk konvention om bekämpande av terrorism behandlades. Förslaget samt de framkomna synpunkterna på detta hänsköts av ECCP omedelbart till ministerkommittén. Vidare behandlades bl. a. förslag till resolution om undersökning av narkotikamissbruk samt förslag till protokoll om utvidgning av den europeiska konventionen om upplysningar rörande innehållet i utländsk rätt till att avse även strafflagstiftning. ECCP antog de föreslagna texterna, den sistnämnda med vissa ändringar, och beslöt att hänskjuta dem till ministerkommittén.

Bland de frågor som under år 1976 behandlades av ECCP:s underkommittéer märks påföljder för trafikbrott, avkriminalisering, straffprocessuella frihetsberövanden, straffrättens möjligheter att bidra till miljöskyddet, tillämpningen av de europeiska konventionerna om utlämning för brott och om inbördes rättshjälp i brottmål, försäljning och innehav av skjutvapen, ungdomsbrottslighet och sociala förändringar, ersättning åt brottsoffer samt ekonomiska brott.

f) Expertkommittén för de mänskliga rättigheterna

Arbetet inom expertkommittén för de mänskliga rättigheterna bedrevs under år 1976 förutom i plenum inom tre underkommittéer.

En underkommitté har studerat frågan om möjlighet att överklaga beslut i frågor om upptagande av ansökningar av kommissionen för mänskliga rättigheter till den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter.

Samma underkommitté har vidare under behandling haft spörsmålet om den enskildes ställning vid den europeiska domstolen då mål hänskjutits dit samt möjligheten för den europeiska domstolen att lämna förhandsutlåtanden på begäran av kommissionen. Den parallella frågan om möjlighet för nationell domstol att inhämta dylikt utlåtande från den europeiska domstolen har under året utretts av en särskild konsultgrupp. Rapporten från denna avses behandlas inom kommittén.

Den andra underkommittén har varit sysselsatt med en genomgång av och en jämförelse mellan Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter och motsvarande FN-instrument. Avsikten är att undersöka i vilken mån den europeiska konventionen är i behov av en komplettering i belysning av bestämmelserna i FN-konventionerna.

Den tredje underkommittén har behandlat frågan om upplysning om och undervisning i mänskliga rättigheter i olika sammanhang.

För samtliga underkommittéer gäller att arbetet fortsätter under 1977.

I expertkommittén har även frågan om en omorganisation av kommissionen för mänskliga rättigheter diskuterats. Problemet gällde huru-

vida med hänsyn till kommissionens arbetsbörda anledning fanns att uppdelat kommissionen i avdelningar eller göra vissa poster i kommissionen permanenta.

Utöver ovannämnda ämnen har kommittén bl. a. behandlat frågan om röstproceduren i Europarådets ministerkommitté i samband med granskningen av rapporter från kommissionen för mänskliga rättigheter samt konventionsutkasterna rörande utländska korrespondenters ställning respektive bestraffning med anledning av falsk bevisning inför den europeiska kommissionen, domstolen samt ministerrådet.

Ett kollokvium beträffande allmänhetens tillgång till information hos offentlig myndighet ägde på inbjudan av den österrikiska regeringen rum i Graz den 21—23 september 1976.

Under året har vidare med deltagande av vissa utomstående experter ett särskilt möte hållits i Strasbourg för utbyte av synpunkter mellan företrädare för Europarådets medlemsstater rörande frågor sammanhängande med ratificeringen av FN:s konventioner om mänskliga rättigheter.

g) Expertkommittén rörande massmediafrågor

Kommittén möttes två gånger under året. Bl. a. beslöts att tillsätta tre underkommittéer med begränsat deltagarantal för belysning av massmedias roll och funktion, etermediafrågor och sändning via kabel och satellit. Den sistnämnda underkommittén möttes under året för diskussion av vissa problem rörande direktsändande TV-satelliter. En komparativ studie rörande massmedia i medlemsländerna påbörjades.

2. Utbildnings-, kultur- och ungdomsfrågor

a) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

I resolution (76) 12 rekommenderas medlemsländernas regeringar att uppmana sina skolmyndigheter att under en försöksperiod på tre år använda en inom Europarådet utarbetad skol- och hälsobok för invandrarbarn. Syftet är att underlätta dessa barns skolgång i invandrarlandet och eventuell senare återanpassning till hemlandets skolsystem.

I resolution (76) 41 rekommenderas medlemsregeringarna att basera sin sportpolitik på de grundläggande principerna i det europeiska "Sport for All Charter".

b) Fackministerkonferenser

(i) Ett informellt utbildningsministermöte hölls på svenskt initiativ i Obernai i Frankrike. Vid mötet diskuterades den europeiska utbildningsministerkonferensens arbetsmetoder och roll i det internationella samarbetet. Inga resolutioner antogs.

Under året pågick förberedelserna för den tionde europeiska utbildningsministerkonferensen vilken äger rum i Strasbourg 1977 över temat "The School in its Relations with the Community".

(ii) Den första europeiska kulturministerkonferensen hölls i Oslo över huvudtemat "Det föränderliga samhället — en utmaning till kulturpolitiken". I övrigt diskuterades kulturpolitik som instrument att förbättra livskvalitet i stads- och landsbygdskommuner, stöd till konstnärligt skapande och europeiskt kultursamarbete.

I konferensen deltog de 22 stater som anslutit sig till den europeiska kulturkonventionen. Ministrarna antog följande åtta resolutioner:

— Det föränderliga samhället — en utmaning till kulturpolitiken.

Ministrarna enades om följande principer för kulturpolitiken: Den övergripande politiken för samhällsutvecklingen bör innehålla en kulturell dimension med tonvikt på jämlikhet, demokrati och förbättring av människans villkor i samhället genom garantier för yttrandefrihet och möjligheter att använda denna frihet. Kulturpolitik bör ingå som ett led i varje regerings samlade politik och samordnas med politiken för andra samhällsområden. Kulturpolitiken bör främja utvecklingen av nya socio-kulturella aktiviteter, uppsökande verksamhet i glesbygd och på arbetsplatser, utveckla människornas kreativa förmåga och motverka det kommersialiserade kulturutbytet negativa verkningar genom att säkra kvalitetsalternativ.

— Kulturpolitiken som instrument att förbättra livskvaliteten i stads- och landsbygdskommuner.

I medvetande om nödvändigheten av en effektiv och demokratisk kulturpolitik på lokal nivå för befolkningens möjligheter till kulturaktiviteter rekommenderar ministrarna regeringarna att uppmuntra regionala och lokala myndigheter att ta ett ökat kulturpolitiskt ansvar. De centrala myndigheterna bör verka för att lokaler och utbildad personal finnes för olika kulturella aktiviteter, uppmuntra de frivilliga lokala organisationernas kulturinsatser, undersöka möjligheterna att använda lokal och regional radio-TV som kulturpolitiskt instrument. De lokala myndigheterna bör lägga särskild vikt vid sådana kulturaktiviteter som är uttryck för ett lokalt behov och en lokal kulturtradition, företa särskilda åtgärder för att nå eftersatta grupper och främja kulturell försöksverksamhet.

Ministrarna rekommenderar slutligen ett fortsatt mellanstatligt samarbete vad avser decentralisering av kulturpolitik, socio-kulturell utveckling på lokal nivå och möjligheter till informations- och personutbyte på detta område.

— Barn och kultur

I medvetande om att barn utgör en särskild grupp med särskilda kulturbehov och att dessa behov tillgodosetts i huvudsak genom kommersiella produkter rekommenderar ministrarna ett informations- och erfarenhetsutbyte mellan kulturstyrelsens medlemsländer vad avser åtgärder inom utbildnings- och kulturinstitutioner för barns kreativa utveckling och vidare vad avser framställning och distribution av alternativa kulturella produkter för barn.

— Stöd till konstnärligt skapande

Ministrarna enades bl. a. om vikten av att låta konstnärerna bidra till medborgarnas kreativa utveckling i stort och behovet att skapa bästa möjliga förutsättningar för konstnärligt skapande. Ministrarna beslöt att uppmuntra vissa åtgärder såsom ett bättre tillgodogörande av konstnärens arbete även inom andra samhällssektorer och en bättre ersättning för detta, säkra att konstnären får samma sociala förmåner som andra yrkeskategorier, införa och förbättra system för inkomststöd och motverka spekulering i konst.

— Spridning av konst

Ministrarna rekommenderade Europarådet att undersöka möjligheterna att upprätta ett program för spridning av konstutställningar och scenframställningar enligt en fransk modell.

— Europeiskt kulturellt samarbete

Ministrarna rekommenderar kulturstyrelsen (CCC) att ägna en större del av sitt program åt kulturområdet och bekräftar avsikten att intensifiera samarbetet.

— Spridning av information

Ministrarna rekommenderar Europarådet att avsätta en större del av sina resurser till insamling, bearbetning och spridning av kulturpolitiskt intressant information.

— Invandrare

Europarådet rekommenderas att ta upp invandrarernas kulturproblem, dvs. åtgärder för utveckling av den egna kulturen och för tillgång till invandrarlandets kultur.

Den grekiske kulturministern inbjöd till en andra kulturministerkonferens i Aten 1978.

c) Kulturstyrelsen (CCC)

Kulturstyrelsen (Council for Cultural Co-operation) höll under året sina 29:e och 30:e sessioner, vilka i huvudsak ägnades program och budgetfrågor. Frågan om en reformering av kommittéstruktur och arbetsmetoder med anledning av ministerkommitténs resolution (76)3 upptog stor del av diskussionerna. En utvärderings- och planeringsgrupp tillsattes med uppgift att i ett första skede arbeta fram förslag till en revidering av 1977 års program och i ett senare föreslå metoder för ett permanent utvärderings- och planeringsarbete och reformering av underkommittésystemet.

Av de permanenta underkommittéerna sammanträdde kommittéerna för allmänna skolfrågor samt för vuxenutbildning och kulturell utveckling vardera en gång, medan kommittén för högre utbildning och forskning möttes två gånger, varav den ena i Linköping.

(i) Allmänna skolfrågor

En studie över invandrabarns integrering i förskolan utfördes i fyra länder, däribland Sverige. Ett symposium i ämnet hölls i Berlin. Ett expertmöte rörande utbildning av lärare för invandrarundervisning hölls i Strasbourg i syfte att utarbeta projektförslag.

Symposier hölls i Belgien över metoder för självständigt arbete i skolan, i Frankrike över modulsystem i yrkesutbildningen och i Danmark över metoder för inlärning av moderna språk på lågstadiet.

Samarbetet rörande produktion av läromedel fortsatte under året med ämnet fysik.

(ii) Högre utbildning och forskning

Arbetet med att utvärdera planerade reformer för den eftergymnasiala utbildningen, vilket företagits för vissa centraleuropeiska länder och Sverige, fortsatte under året med en studie av situationen i Spanien och planläggning av fortsatta studier avseende de sydeuropeiska medlemsländerna.

Arbetet med läroplansreformer i skilda ämnen fortsatte under året med ämnena miljövård och socialt arbete. Ett register över intressanta reformer avses publiceras under år 1977.

Specialprojektet "Mobility" rörande åtgärder för att avlägsna hinder för rörlighet bland lärare och studenter avslutades under året med en

rapport i vilken vissa rekommendationer bl. a. rörande förbättrad information avges.

Sverige bidrar med tio stipendier till kulturstyrelsens stipendieprogram inom högre utbildning.

(iii) Vuxenutbildning

Inom ramen för vuxenutbildningsprojektet hölls expertmöten i Strasbourg om utbildning av vuxenpedagoger och utformning av ett modulsystem för vuxnas språkinläring. Bl. a. publicerades en studie över strukturer för vuxenutbildning i fem länder.

Arbetet med att slutföra studien av "permanent education" (fortlöpande eller återkommande utbildning) fortsatte under året med studier av vissa utbildningsaspekter i några länder, bl. a. vuxenutbildningsprojekt i Sverige.

(iv) Pedagogisk forskning, information och dokumentation

En serie kontaktsymposier avseende pedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete hölls i olika länder, bl. a. ett i Förbundsrepubliken Tyskland om undervisning i naturvetenskapliga ämnen.

Arbetet med upprättande av ett datorbaserat "European Documentation and Information System for Education", EUDISED, fortsatte under året med utgivning av en experimentell "EUDISED EP Bulletin" (artiklar ur pedagogiska tidskrifter) och en "EUDISED AV Bulletin" (audio-visuella hjälpmedel).

(v) Kultur- och ungdomsfrågor

Vid ett expertmöte diskuterades ett projekt för insamling, bearbetning och spridning av information rörande kulturforskning i medlemsländerna. dvs. en motsvarighet till EUDISED. En fransk-engelsk thesaurus publicerades.

Ett symposium ägde rum i Storbritannien över socio-kulturell utveckling i nya bostadsområden. Expertmöten hölls rörande kulturdecentralisering och vissa massmediafrågor.

Förberedelsearbetet för den 15:e europeiska konstupställningen, "Trends in the Twenties" (Berlin 1977), påbörjades under året.

De nationella kontaktpersonerna för ungdomspolitiska frågor möttes för att diskutera metoder att engagera arbetarungdom i det europeiska samarbetet och ungdomens roll i samhället.

(vi) Sport

Arbetet har under året koncentrerats till fyra områden: massmedias roll för sportutövning, sportens plats i skolan, integrerade sportfaciliteter och sportaktiviteter för ungdom som lämnat skolan.

En studie rörande metoder att främja utövningen av motionsidrott publicerades.

Frågan om sportens ställning inom Europarådet har övervägts. Ministerkommittén väntas besluta om en särskild sportkommitté vid sidan av utbildnings- och kultursektorn och med egen budget.

d) Europeiska ungdomsfonden och europeiska ungdomscentret

Fonden fördelade under året 4,2 milj. FF till bl. a. ett 60-tal ungdomsorganisationers internationella aktiviteter. Diskussioner har förts om en förstärkning av fondmedlen. Man beslöt vidare om en försöks-

verksamhet med ersättning för förlorad arbetsförtjänst vid deltagande i av fonden stödda internationella ungdomsseminarier.

Ungdomscentret anordnade under året 20 kurser på vardera 5—10 dagar för internationella ungdomsorganisationer samt vidare tre intensivkurser i språk.

3. Sociala frågor

a) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

Ministerkommittén antog en resolution (76) 32 om socialförsäkringsåtgärder till förmån för pensionärer och personer som fortsätter att vara förvärvsverksamma sedan de uppnått den allmänna pensionsåldern. Resolutionen innehåller en rekommendation till regeringarna att genomföra bestämmelser som garanterar den som uppnår pensionsåldern möjlighet att fritt välja mellan att upphöra med sitt förvärvsarbete och att fortsätta arbeta. Vidare rekommenderas åtgärder i syfte att möjliggöra rörlig pensionsålder. Slutligen uppmärksammas behovet av skydd genom socialförsäkringens övriga grenar vid sjukdom m. m. för personer som uppnår pensionsåldern, vare sig de fortsätter att arbeta eller ej, samt deras familjemedlemmar.

b) Sociala kommittén

Under sociala kommitténs vårsammanträde diskuterades bl. a. den europeiska sociala stadgan, stipendiefrågor, en rapport om social hemhjälp och parlamentariska församlingens rekommendation nr 751. Kommittén beslöt att med utgångspunkt i rapporten om social hemhjälp utarbeta ett förslag till resolution i ämnet. Rekommendationen nr 751, som avser föräldrars ställning och ansvar i den moderna familjen, föranledde intensiv diskussion. Rekommendationen, som är kontroversiell, har kritiserats bl. a. från svensk sida eftersom förslagen i rekommendationen inte anses vara tillräckligt utarbetade eller långtgående.

Kommitténs sammanträde under hösten ägnades till största delen åt arbetsmarknadsfrågor. Av särskilt intresse bland de sociala frågorna var rapporter från olika arbetsgrupper om förberedelse för pensionering resp. samhällsvård av barn. Kommittén beslöt att begära att arbetet med rapporten beträffande förberedelse för pensionering skulle få fortsätta efter år 1976. Kommittén beslöt vidare att ett utkast till resolution i fråga om samhällsvård av barn skulle överarbetas. Avsikten var att förslag till sådan resolution skulle behandlas under våren 1977, då även en rapport beträffande barn som far illa väntades bli klar.

Bland övriga frågor som behandlades under höstsammanträdet kan nämnas äktenskaps- och familjerådgivning, s. k. socialrapporter samt arbetsprogrammet på medellång sikt.

c) Expertkommittén för social trygghet

I likhet med tidigare år deltog kommittén i den årliga granskningen av rapporter rörande tillämpningen av den europeiska socialförsäkringsbalken och dess protokoll. Balken, som innehåller minimistandardnormer för socialförsäkringsförmåner, har numera ratificerats av drygt

Hälften av medlemsstaterna, varav åtskilliga har bundit sig att tillämpa de strängare normer som har intagits i protokollet till balken. Med hänsyn både till den utveckling som har skett på socialförsäkringens område sedan balken och protokollet utarbetades och till vissa svårigheter som har yppats vid tillämpningen av instrumentens i en del hänseenden stela regler, började kommittén under året att mera ingående arbeta på en revision av de båda instrumenten.

Med anledning bl. a. av initiativ i den rådgivande församlingen studerades i en arbetsgrupp under kommittén metoder för snabbare handläggning av pensionsärenden som berör flera länders myndigheter. Detta är en viktig fråga för migrerande arbetare. En annan arbetsgrupp utredde förutsättningarna för att åstadkomma förenklingar i förfarandet när en person som tillfälligt vistas i annat land än det egna blir sjuk och i behov av vård. Det administrativa förfarandet är här i relationerna mellan åtskilliga länder mycket tungrovt.

4. Hälsovårdsfrågor

a) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

Följande resolutioner på hälsovårdsområdet antogs under år 1976 av ministerkommittén:

Resolution (76) 6 som innehåller rekommendationer till regeringarna om åtgärder för att förebygga barnolycksfall.

Resolution (76) 7 rörande vissa organisatoriska aspekter på sjukvården såsom sjukhusens interna struktur, olika typer av sjukhus och grupper av sjukhus.

Resolution (76) 8 rörande organisationen av specialistvård och behandling utanför sjukhusen.

Resolution (76) 40 om den förebyggande psykiatriska vårdens organisation.

b) Europeiska hälsovårdskommittén

Under året hade hälsovårdskommittén två sammanträden. Vid kommitténs 18:e möte deltog för första gången företrädare för Portugal.

Hälsovårdskommittén beslöt biträda ett förslag att den juridiska kommitténs expertgrupp om transplantationsfrågor skulle ombildas till en för denna och hälsovårdskommittén gemensam arbetsgrupp.

Kommittén behandlade ingående den parlamentariska församlingens rekommendation om sjukas och döendes rättigheter. Sverige hade tidigare i stort sett godtagit rekommendationen men efter en lång debatt, där flera länder var helt emot rekommendationens innehåll, enades kommittén om ett mycket allmänt hållet yttrande under hänvisning till medlemsländernas olika svar. Sverige hade dessförinnan framfört sitt instämmande i den framlagda texten.

Förslag och resolution med rapport från arbetsgruppen rörande allmänpraktikers ställning och utbildning föranledde synnerligen livlig debatt. Enligt svensk mening var förslagen alltför ensidigt inriktade på den allmänpraktiserande läkaren för att kunna helt accepteras från svensk sida där man även betonade betydelsen av vårdcentraler med tillgång till vissa specialister. Förslaget kommer att behandlas vidare vid nästa sammanträde.

Kommittén diskuterade önskvärdheten av ökad information om verksamheten inom den parlamentariska församlingens social- och hälsovårdsutskott och rekommenderade ett ökat informationsutbyte särskilt avseende forsknings- och utredningsfrågor.

Kommittén konstaterade att arbetet inom blodtransfusionsområdet fungerade synnerligen tillfredsställande.

Vidare konstaterades att stipendieprogrammet fungerat i 20 år och vunnit allmän uppskattning. Visst högtidlighållande av jubileet beslöts och till stipendieuttagningskommittén utsågs detta år en av de svenska ledamöterna, som tidigare deltagit i den första uttagningskommittén.

Såsom nya program för framtida studier beslöt kommittén föreslå:

1. Arbeta inom den med den juridiska kommittén gemensamma transplantationsgruppen.

2. Arbetsgrupp rörande patientens roll som partner i vården och behandlingen av honom.

3. Problem i anknytning till döden, särskilt sjukvårdspersonalens inställning.

Mötet underströk slutligen värdet av det goda samarbetet med WHO, vilket bl. a. förhindrade onödigt dubbelarbete.

5. Arbetsmarknadsfrågor

a) Förslag till konvention om migrerande arbetare

Ställföreträdarkommittén fortsatte sin behandling av ett utkast till konvention för att reglera migrerande arbetares förhållanden. För att kunna slutföra det sedan år 1971 pågående konventionsarbetet beslöt kommittén i oktober 1976 att i februari 1977 ägna ett veckolångt sammanträde åt denna enda fråga.

b) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

I resolution (76) 1 om skyddsverksamheten i företag rekommenderas medlemsstaternas regeringar att inom ramen för sin arbetsmiljöpolitik vidta vissa åtgärder avseende utbyggnaden av företagets skyddsverksamhet. Resolutionen, till vilken fogats utförliga anvisningar, kompletterar den år 1972 antagna resolutionen (72) 5 om harmonisering av åtgärder för att skydda arbetstagarnas hälsa på arbetsplatsen.

Ministerkommittén antog vidare resolutionerna (76) 11 om likabehandling av migrerande arbetare med avseende på yrkesvägledning, yrkesutbildning och omskolning samt (76) 25 om modell för arbetskontrakt eller modellkontrakt för introduktion av migrerande arbetare. Sverige reserverade sig med hänsyn till svensk praxis på området mot tillämpningen av sistnämnda resolution.

c) Sociala kommittén

Ett utkast till resolution om kvinnors sysselsättning antogs av sociala kommittén vid dess höstsammanträde för vidarebefordran till ministerkommittén.

Vid sin vårsession tillsatte kommittén en arbetsgrupp rörande ungdom och arbetslivet. Arbetsgruppen skall särskilt studera yrkesvägledningens och arbetsförmedlingens roll i förhållande till ungdomars förändrade för-

hoppningar och attityder med beaktande av ekonomisk och demografisk utveckling och utveckling på arbetsmarknaden samt behov av samordning mellan alla berörda organ.

6. Miljö- och naturvårdsfrågor samt djurskydd

a) Andra miljöministerkonferensen

Under år 1976 genomfördes i Bryssel den andra miljöministerkonferensen inom Europarådet. Vid konferensen antogs tre resolutioner rörande förenande av ekonomisk utveckling och skydd av miljön, skydd av fauna och flora samt frivilligt deltagande i naturskyddsarbetet.

b) Förberedande kommittén för tredje miljöministerkonferensen

Den tredje miljöministerkonferensen planeras att äga rum i Genève i september 1979. Den förberedande kommittén sammanträdde för första gången i december 1976.

c) Naturvårdskommittén

Kommittén har kommit väl igång med genomförandet av rekommendationerna från den andra miljöministerkonferensen 1976. Arbetet har koncentrerats till frågor rörande natur- och landskapsvård och hotade växt- och djurarter. Inom en särskild expertkommitté utarbetas en konvention rörande skyddet av vilda djur och växter i Europa.

d) Informationscentralen för naturvårdsfrågor

Under 1976 genomfördes en våtmarkskampanj med syfte att öka förståelsen för våtmarkernas betydelse. Denna kampanj kommer att fortsätta även 1977.

e) Expertkommittén för djurskydd

Under året har kommittén koncentrerat sig på att slutföra arbetet med konventionen om slaktmetoder för djur. Konventionen beräknas vara klar under år 1977.

7. Kommun-, region- och planfrågor

a) Kommittén för samarbete i kommunala och regionala frågor

Kommittén handlägger frågor som rör lokala och regionala organ och andra frågor med anknytning till regionalpolitik, särskilt beträffande relationerna mellan statliga och kommunala organ.

Kommittén bistår ministerkommittén och Europarådets övriga organ i frågor av lokalt och regionalt intresse. Den fungerar dessutom som ett samsarbetsorgan mellan medlemsländernas regeringar för utbyte av information och erfarenheter kring den lokala självstyrelsen. En ny uppgift som tillkommit på senare år är förberedelser av kommunministerkonferenser. Ministerkommittén har nämligen beslutat att Europarådets sekretariat utgör sekretariat för konferenserna.

Kommittén höll sitt tionde plenarmöte i Strasbourg den 3—4 juni 1976. Detta ägnades främst åt förberedelser för kommunministerkonferensen i Aten.

Kommittén höll sitt elfte plenarmöte i Strasbourg den 18—21 oktober 1976. Vid mötet diskuterades gränskommunalt samarbete och kommunal demokrati. Dessutom behandlades bl. a. vissa glesbygds- och informationsfrågor, den kommunala verksamhetens finansiering, användningen av datorer i kommunerna samt tekniskt samarbete med Portugal inom kommitténs verksamhetsområde.

Under svensk ledning har utformats en rapport om den kommunala demokratis villkor och förutsättningar i Europa.

b) Kommunministerkonferenser

Den andra kommunministerkonferensen hölls i Aten den 25—27 november 1976. Vid konferensen granskades det förslag till konvention om gränskommunalt samarbete som arbetats fram inom Europarådet. Dessutom diskuterades medborgarinflytande och kommunal demokrati efter inledning av kommunminister Johannes Antonsson.

Ministrarna beslöt att vid sin nästa konferens i Stockholm år 1978 som huvudtema behandla frågan om medborgarinflytande och utveckling av den kommunala demokratin.

Vid en speciell konferens i Portugal år 1977 kommer kommunministerna att diskutera frågor om fördelning av ansvar och resurser mellan olika administrativa nivåer samt lämpliga storlekar för kommuner.

c) Tredje europeiska planministermötet

Tredje europeiska planministermötet ägde rum i Bari, Italien, den 21—23 oktober 1976. I mötet deltog företrädare för Europarådets samtliga medlemsstater.

Vid mötet diskuterades bl. a. de problem som förorsakas av stadstillväxten och de medel som krävs för att nå en balanserad bebyggelseutveckling i Europa. Vidare behandlades frågor i samband med stadsförnyelse. En särskild diskussion ägde rum med företrädare för Europarådets parlamentariska församling.

Beslut fattades om att nästa europeiska planministerkonferens skall hållas i Turkiet år 1978 eller 1979. (Detta beslut har senare ändrats så att nästa konferens skall hållas i Österrike år 1978).

d) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

I resolution (76) 28 rekommenderas medlemsregeringarna att anpassa sin lagstiftning, sina finansiella och administrativa genomförandemedel till de krav som ställs i en integrerad politik för byggnadsvård och stads- och regionplanering.

e) Kommittén för byggnadsvård

Kommittén möttes en gång under året för att diskutera sitt arbetsprogram. Ett symposium hölls i Berlin om de stora europeiska städernas omvandling och bevarandeproblem. En studie rörande byggnadsvårdens situation i Europa på basis av nationella rapporter påbörjades. Tre arbetsgrupper tillsattes för att studera specialutbildning för arkitekter och stadsplanerare, byggkostnader, tekniska problem vid ombyggnad och anpassning av äldre byggnader till nya aktiviteter.

8. Europarådets budget

Europarådets budget för år 1976 uppgick till cirka 114 400 000 FF. Sveriges andel härav, 4,22 procent, var 4 827 600 FF. Sveriges totala bidrag till Europarådet för 1976, dvs. inklusive bidrag till budgeten för den europeiska farmakopén samt för amortering på byggnadslånet för Europarådets nya sekretariatsbyggnad, utgjorde 5 724 000 FF. Härutöver tillkom bidrag till Europeiska ungdomsfonden om 97 500 FF.

I december 1976 fastställdes Europarådets budget för 1977 till 134 704 700 FF. Sveriges andel, som nu räknats om till 3,93 procent, är 5 116 770 FF. Sveriges totala bidrag för 1977 blir ungefär 6 161 000 FF. Dessutom skall Sverige erlagga 112 125 FF såsom obligatoriskt bidrag till ungdomsfonden.

